

**SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI
PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU RAWSKIEGO
ZA LATA 2004 – 2006**

OPRACOWANIE

*EKOINŻYNIERIA
mgr inż. Piotr Wasilewski*

Rawa Mazowiecka, czerwiec 2007

SPIS TREŚCI

1. Wstęp	1
2. Cele i zadania zapisane w Powiatowym Programie Ochrony Środowiska.	2
3. Realizacja zadań programu	6
4. Podsumowanie i wnioski	17

1. Wstęp

Ochrona środowiska staje się jednym z najważniejszych wyzwań, przed którymi stoi współczesna cywilizacja. Życie w przyjaźni ze środowiskiem wymaga podejmowania skutecznych działań podbudowanych gruntowną wiedzą o otaczającej nas przyrodzie i o relacjach między nią a różnymi formami aktywności człowieka.

Ustawa „Prawo ochrony środowiska” oraz „ustawa o odpadach” nakładają na jednostki samorządu terytorialnego obowiązek opracowania „Programu Ochrony Środowiska” oraz „Planu Gospodarki Odpadami”. Dla samorządu powiatowego ustawodawca określił termin opracowania w/w dokumentów na 31 grudnia 2003 r. oraz ustalił konieczność aktualizacji dokumentów w cyklu 4-letnim. Program był opiniowany przez samorząd wojewódzki oraz przez gminy wchodzące w skład powiatu.

Po zmianach wprowadzonych ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o zmianie ustawy o odpadach oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 175 poz. 1458), a obowiązujących od 1 stycznia 2006 r., w art. 12b ustawy o odpadach wprowadzono obowiązek przedkładania sprawozdań z realizacji planu gospodarki odpadami, obejmujących okres dwóch lat kalendarzowych wg stanu na dzień 31 grudnia roku kończącego ten okres ustalając termin przedłożenia sprawozdania z realizacji planu powiatowego do 30 czerwca po upływie okresu sprawozdawczego.

Uchwałą Nr XVII/106/2004 z dnia 5 marca 2004 r. Rada Powiatu Rawskiego przyjęła „Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Rawskiego”. Zadania ujęte w Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Rawskiego obejmują lata 2004-2015.

Główna odpowiedzialność za realizację Programu spoczywa na Zarządzie Powiatu, który składa Radzie Powiatu raporty z wykonania Programu oraz aktualizację w cyklu 4-letnim (dopuszcza się aktualizację dokumentu w miarę zaistniałych potrzeb). Władze Powiatu pełnią w odniesieniu do Programu kilka funkcji:

- ✚ *funkcja regulacyjna*, na którą składają się akty prawa lokalnego – uchwały oraz decyzje administracyjne związane odpowiednio z określonymi obszarami zagadnień środowiskowych,
- ✚ *funkcje wykonawcze* - zadania wynikające z ustaw i zadania kontrolne,
- ✚ *funkcje wspierające* dla podmiotów zaangażowanych w rozwój gmin,
- ✚ *funkcje kreujące* - działania ukierunkowane na poprawę środowiska.

Działania priorytetowe Powiatowego Programu Ochrony Środowiska zostały zdefiniowane po przeprowadzeniu:

- o analizy stanu obecnego środowiska naturalnego w powiecie
- o analizy stanu infrastruktury technicznej wpływającej na środowisko
- o konsultacji z samorządami gmin

Na podstawie charakterystyki aktualnego stanu środowiska określono główne zagrożenia dla środowiska Powiatu wynikające z działalności prowadzonej przez podmioty gospodarcze oraz związane z bytowaniem ludności na terenie Powiatu. Pozwoliło to na sformułowanie celów i zadań w odniesieniu do racjonalnego wykorzystania zasobów

naturalnych i ochrony środowiska w Powiecie, umożliwiających zrealizowanie określonego celu nadrzędnego *Programu*.

Dla poszczególnych zadań przedstawiono harmonogram ich wdrażania i szacunkowe koszty ich realizacji. Przedstawiono sposób monitoringu wdrażania *Programu* i jednostki odpowiedzialne.

Powiatowe plany inwestycyjne obejmują szereg działań z zakresu gospodarki wodno-ściekowej, gospodarki odpadami, termomodernizacji budynków, gospodarki wodnej – inwestycje te zostały uwzględnione w programie. Skalę działań inwestycyjnych warunkują możliwości finansowe powiatu oraz gmin wchodzących w skład powiatu, dlatego konieczne jest podjęcie intensywnych starań o pozyskanie środków zewnętrznych na realizację tych zadań. Priorytetowym zadaniem dla samorządu powiatowego są działania zwiększające świadomość ekologiczną mieszkańców – działania te powinny być podjęte niezwłocznie i prowadzone w sposób ciągły.

2. Cele i zadania zapisane w Powiatowym Programie Ochrony Środowiska.

Nadrzędnym celem Programu ochrony środowiska dla Powiatu Rawskiego jest:

„wzmocnienie ekosystemu Powiatu Rawskiego w celu wykorzystania walorów środowiska dla rozwoju gospodarczego i poprawy warunków życia mieszkańców”

Cele strategiczne i operacyjne do osiągnięcia w latach 2004 – 2007 w zakresie ochrony i racjonalnego wykorzystania środowiska naturalnego w Powiecie Rawskim oraz zadania przeznaczone do realizacji w tym okresie przedstawiają się następująco:

Cele i kierunki działania w sferze racjonalnego użytkowania zasobów naturalnych w Powiecie

1. Racjonalizacja użytkowania wody

Cel ogólny

Oszczędne i racjonalne gospodarowanie wodą w Powiecie

Cele szczegółowe i zadania

I. Oszczędne gospodarowanie wodą w gospodarce komunalnej

I.1. Rozbudowa systemów pomiarowych zużycia wody

I.2. Likwidacja strat wody w sieciach przesyłowych przez modernizację sieci wodociągowych w miastach i na terenach wiejskich

2. Zmniejszanie energochłonności gospodarki

Cel ogólny

Zrównoważone i racjonalne gospodarowanie energią w Powiecie

Cele szczegółowe i zadania

- I. Racjonalizacja wykorzystania energii w Powiecie:
 - I.1. Dokonanie przeglądu budynków użyteczności publicznej na terenie Powiatu w celu oceny możliwości przeprowadzenia działań modernizacyjnych (ocieplenia, wymiana lub naprawa stolarki okiennej i drzwiowej, usprawnienie sieci wewnętrznej centralnego ogrzewania).
 - I.2. Wykonanie działań modernizacyjnych w powiatowych obiektach i budynkach użyteczności publicznej.
 - I.3. Oszacowanie możliwości przyłączenia do sieci c.o. nowych odbiorców, tam gdzie istnieją rezerwy mocy w miejskich systemach ciepłowniczych.
- II. Zmniejszenie energochłonności procesów wytwórczych, świadczenia usług oraz konsumpcji:
 - II.1. Dokonanie przeglądu obiektów i budynków użyteczności publicznej znajdujących się na terenie powiatu w celu oceny możliwości zastosowania w nich energooszczędnych urządzeń i oświetlenia.
 - II.2. Wykonanie modernizacji w powiatowych obiektach i budynkach użyteczności publicznej w celu uzyskania oszczędności energii.
 - II.3. Dokonanie przeglądu źródeł i sieci przesyłu ciepła mającego na celu ocenę możliwości ich modernizacji.
 - II.4. Modernizacja układów technologicznych w elektrociepłowniach, wprowadzanie nowoczesnych technik spalania paliw.
 - II.5. Modernizacja sieci ciepłowniczych.

3. Wzrost wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych

Cel ogólny

Ocena możliwości zwiększenia udziału odnawialnych źródeł energii w bilansie paliwowo-energetycznym Powiatu

Cele szczegółowe i zadania

- I. Wprowadzenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii do gminnych programów ochrony środowiska
 - I.1. Wprowadzenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii do gminnych programów ochrony środowiska
- II. Ocena możliwości zwiększenia udziału odnawialnych źródeł energii w bilansie paliwowo-energetycznym Powiatu
 - II.1. Oszacowanie zasobów odnawialnych źródeł energii w Powiecie.
 - II.2. Wyznaczenie i uwzględnienie w planach zagospodarowania przestrzennego obszarów preferowanych do rozwijania infrastruktury energetycznej opartej na źródłach odnawialnych.

- II.3. Dokonanie oceny możliwości wykorzystania gruntów o klasie VI i V pod uprawę roślin energetycznych.
- II.4. Dokonanie przeglądu budynków użyteczności publicznej w celu oceny możliwości wymiany kotłowni na kotłownie wykorzystujące paliwa „przyjazne” środowisku.
- II.5. Instalacja w powiatowych obiektach i budynkach użyteczności publicznej kotłowni na paliwa „przyjazne” środowisku.
- II.6. Wspieranie przedsięwzięć dotyczących korzystania z ekologicznych źródeł energii w gospodarstwach indywidualnych przez prowadzenie akcji uświadamiających korzyści z wykorzystania odnawialnych źródeł energii, a także informujących o możliwościach skorzystania z pomocy finansowej oraz technicznej.

Cele i kierunki działania w sferze poprawy jakości środowiska w Powiecie

1. Stosunki wodne i jakość wód

Cel ogólny

Zapewnienie odpowiedniej jakości wód podziemnych i powierzchniowych w Powiecie

Cele szczegółowe i zadania

- I. Zaspokojenie potrzeb mieszkańców Powiatu w zakresie zaopatrzenia w wodę o odpowiedniej jakości
 - I.1. Modernizacja stacji uzdatniania wody w miastach i wsiach Powiatu
 - I.2. Rozbudowa sieci wodociągowej w miastach i wsiach Powiatu
- II. Poprawa jakości wód podziemnych i powierzchniowych w Powiecie
 - II.1. Wprowadzenie systemu ewidencji zbiorników bezodpływowych w gminach Powiatu
 - II.2. Rozbudowa systemów kanalizacji i zbiorników bezodpływowych w miastach i gminach Powiatu
 - II.3. Modernizacja i rozbudowa istniejących oraz budowa nowych oczyszczalni ścieków komunalnych w Powiecie

2. Jakość powietrza

Cel ogólny

Utrzymanie dobrej jakości powietrza na obszarze Powiatu

Cel szczegółowy i zadania

- I. Ograniczenie emisji zanieczyszczeń z gospodarki komunalnej i przemysłu
 - I.1. Kontynuacja działań w celu ograniczenia niskiej emisji z gospodarki komunalnej.
 - I.2. Ograniczenie emisji zanieczyszczeń tlenków węgla do atmosfery przez jednostki organizacyjne mieszczące się na terenie Powiatu.

3. Hałas

Cel ogólny

Ograniczenie poziomu hałasu na terenach Powiatu zagrożonych hałasem

Cel szczegółowy i zadania

- I. Ograniczenie poziomu hałasu na terenach Powiatu zagrożonych hałasem
 - I.1. Zidentyfikowanie obszarów zagrożonych hałasem na terenie Powiatu
 - I.2. Podjęcie działań mających na celu ograniczenie hałasu na wybranych terenach zagrożonych hałasem

4. Różnorodność biologiczna i krajobrazowa

Cel ogólny

Ochrona i wzrost różnorodności biologicznej i krajobrazowej oraz doskonalenie systemu obszarów chronionych

Cele szczegółowe i zadania

- I. Zwiększenie skuteczności narzędzi planistycznych (plan zagospodarowania przestrzennego) jako narzędzia ochrony przyrody i krajobrazu
 - I.1. Przegląd miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego pod kątem zabezpieczenia obszarów chronionych przed niewłaściwym inwestowaniem przez ewentualne wprowadzenie odpowiednich zapisów.
- II. Zwiększenie powierzchni terenów objętych ochroną prawną oraz wzmocnienie ciągłości i spójności przestrzennej systemu obszarów chronionych w granicach Powiatu i na styku z sąsiednimi powiatami, w szczególności uwzględnienie koncepcji systemu europejskiej sieci obszarów chronionych NATURA 2000
 - II.1. Opracowanie przeglądu istniejących i planowanych terenów chronionych (takich jak użytki ekologiczne i rezerваты przyrody), co do których istnieje potrzeba wnioskowania oraz uwzględnienia w planach zagospodarowania przestrzennego oraz w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego.
 - II.2. Określenie potrzeb w zakresie renaturyzacji siedlisk przyrodniczych gatunków zwierząt i roślin oraz potrzeb w zakresie renaturyzacji zniszczonych ekosystemów i siedlisk przyrodniczych, szczególnie leśnych i podmokłych.
 - II.3. Rozważenie potrzeby przeprowadzenia inwentaryzacji siedlisk gatunków zagrożonych i cennych na terenie powiatu i przygotowanie planów ich ochrony.
 - II.4. Określenie potrzeb budowy urządzeń służących migracji różnych gatunków zwierząt przy okazji planowanych inwestycji liniowych (dróg) i modernizacji istniejących – analiza inwestycji pod kątem potrzeby zabezpieczeń dla migrujących gatunków zwierząt na drogach powiatowych i gminnych (np. wiosenne migracje płazów).

- III. Zachowanie tradycyjnego, urozmaiconego krajobrazu rolniczego na terenie Powiatu
 - III.1. Wspieranie rozwoju gospodarstw agroturystycznych we wszystkich gminach, a szczególnie tam, gdzie dotychczas brak form tej działalności.
 - III.2. Promowanie produktów rolniczych oraz innych „ekologicznych” produktów lokalnych pochodzących z gospodarstw o tradycyjnym typie gospodarowania jako produktów ekologicznych.
- IV. Zwiększenie poziomu świadomości ekologicznej społeczeństwa w zakresie jego roli w ochronie zasobów przyrodniczych powiatu jako podstawowego elementu środowiska
 - IV.1. Przygotowanie i wdrożenie programu edukacyjno-informacyjnego w celu podniesienia świadomości nt. potrzeb ochrony lasów jako zasobów przyrodniczych (szczególnie w zakresie przeciwpożarowym – wypalanie wiosenne, potrzeby ochrony korytarzy ekologicznych, przejść dla zwierzyny oraz zapobiegającej zaśmiecaniu) adresowanego do mieszkańców wsi i młodzieży
- V. Powiększanie i ochrona zasobów leśnych oraz dostosowanie lasów i leśnictwa do wypełniania różnych funkcji przyrodniczych i społecznych
 - V.1. Sporządzenie planu zalesień i zadrzewień zgodnych ze stanem siedlisk i potrzebami ochrony przyrody, a szczególnie pod kątem tworzenia korytarzy ekologicznych
 - V.2. Rozpoznanie możliwości wdrażania na szerszą skalę plantacji bioenergetycznych na terenie Powiatu

3. Realizacja zadań programu

Zadania w zakresie racjonalizacji użytkowania wody	
Cel ogólny - Oszczędne i racjonalne gospodarowanie wodą w Powiecie i	
I. Oszczędne gospodarowanie wodą w gospodarce komunalnej	
I.1.	Rozbudowa systemów pomiarowych zużycia wody <i>Budowa systemów pomiarowych zużycia wody realizowana jest na bieżąco. Wszystkie nowopowstałe przyłącza mają zainstalowane wodomierze. Jedynie w mieście Rawie Mazowieckiej i Biała Rawskiej, w budynkach wielorodzinnych pozostała niewielka ilość mieszkań bez opomiarowania.</i>
I.2.	Likwidacja strat wody w sieciach przesyłowych przez modernizację sieci wodociągowych w miastach i na terenach wiejskich

	<i>2004 r - we wsi Niemgłowy i Zuski gm. Cielądz budowa wodociągu wraz z przyłączami, o łącznej długości 1611mb.</i> <i>2005r. – budowa sieci wodociągowej przy ul. Targowej w Rawie Mazowieckiej, o długości 180mb</i> <i>- budowa wodociągu w Cielądzu- długość 357mb</i> <i>2006 r. - budowa wodociągu w Julianowie Lesiewskim gm. Biała Rawska</i>
Zadania w zakresie zmniejszania energochłonności gospodarki	
Cel ogólny - Zrównoważone i racjonalne gospodarowanie energią w Powiecie	
I. Racjonalizacja wykorzystania energii w Powiecie	
I.1.	Dokonanie przeglądu budynków użyteczności publicznej na terenie Powiatu w celu oceny możliwości przeprowadzenia działań modernizacyjnych (ocieplenia, wymiana lub naprawa stolarki okiennej i drzwiowej, usprawnienie sieci wewnętrznej centralnego ogrzewania)
I.2.	Wykonanie działań modernizacyjnych w powiatowych obiektach i budynkach użyteczności publicznej
<i>Po dokonaniu przeglądu budynków użyteczności publicznej stanowiących mienie powiatu wykonano następujące inwestycje:</i> <i>W 2004 r. zakończono termomodernizację wraz z przebudową Domu Dziecka w Rawie Mazowieckiej</i> <i>Termomodernizacja budynku starostwa Powiatowego przy pl. Wolności 1 i Kościuszki 5 (2004-2006)</i> <i>Wykonano :</i> <i>- wymianę instalacji c.o. w budynku;</i> <i>- wymianę instalacji elektrycznej parteru;</i> <i>- remont dachu na budynku.</i> <i>Termomodernizacja przychodni zdrowia SP ZOZ (lata 2006 – 2007)</i> <i>Wykonano:</i> <i>- instalację węzła ciepłowniczego;</i> <i>- budowę przyłącza do sieci ciepłowni miejskiej.</i> <i>W roku 2007 realizowano wymianę stolarki okiennej i drzwiowej oraz termoizolację stropodachu i ścian zewnętrznych..</i> <i>Termomodernizacja budynku LO w Rawie Mazowieckiej (2004 - 2005)</i> <i>Wykonano roboty budowlane polegające na wymianie stolarki okiennej, przebudowie</i>	

wejścia głównego do budynku szkoły, termomodernizacji ścian zewnętrznych budynku szkoły, dokończono izolację zewnętrzną ścian fundamentu.

Termomodernizacja Zespołu Szkół Centrum Edukacji Zawodowej i Ustawicznej w Rawie Mazowieckiej (2004-2006):

Wykonano roboty budowlane polegające na wymianie stolarki okiennej i drzwiowej w obiekcie szkolnym i internacie - zamontowane okna i drzwi posiadają szyby zespolone o przenikalności termicznej $k=1,1$. Wykonano termoizolację ścian zewnętrznych i stropodachu budynku szkoły oraz stropodachu internatu.

Termomodernizacja Szkoły Podstawowej w Cielądzu (2005-2006)

Gmina Biała Rawska - termomodernizacja Szkoły Podstawowej w Błaziejewicach – wymiana okien – 2004 r.

- termomodernizacja Szkoły Podstawowej w Lesiewie – wymiana okien i pieca co. – 2004 r.

termomodernizacja Szkoły Podstawowej w Chodnowie –docieplenie ścian i stropów – 2005r.

- I.3. Oszacowanie możliwości przyłączenia do sieci c.o. nowych odbiorców, tam gdzie istnieją rezerwy mocy w miejskich systemach ciepłowniczych,
- Na terenie miasta Rawa Mazowiecka Zakład Energetyki Ciepłej posiada możliwości przyłączenia do sieci c.o. nowych odbiorców- aktualna rezerwa wynosi 5,94 MW mocy. W latach 2005 -2006 do sieci ciepłowniczej zostało podłączonych 7 nowych odbiorców. Łączna długość przyłączy wyniosła 308mb*

Zadania w zakresie wzrostu wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych

Cel ogólny – Ocena możliwości zwiększenia udziału odnawialnych źródeł energii w bilansie paliwowo-energetycznym Powiatu

I. Wprowadzenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii do gminnych programów ochrony środowiska

- I.1. Wprowadzenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii do gminnych programów ochrony środowiska
- Zadania z zakresu wykorzystania odnawialnych źródeł energii zostały zapisane w gminnych programach ochrony środowiska. Ocena realizacji tych zadań możliwa będzie po wykonaniu sprawozdań z realizacji tych zadań przez samorządy gminne. W nowobudowanym obiekcie hotelowo - rozrywkowym w Ossie gm Biała Rawska realizowane jest przedsięwzięcie polegające na wykorzystaniu ciepła ziemi oraz energii słonecznej – kolektory słoneczne, do ogrzewania budynków.*

Gmina Rawa Mazowiecka podjęła działania zmierzające do zamontowania kolektorów słonecznych na Budynku Zespołu Szkół Ogólnokształcących w Starej Wojskiej (inwestycja ma być zrealizowana w III kwartale 2007 r.)

II. Ocena możliwości zwiększenia udziału odnawialnych źródeł energii w bilansie paliwowo-energetycznym Powiatu

II.1.

Oszacowanie zasobów odnawialnych źródeł energii w Powiecie

W celu oszacowania zasobów odnawialnych źródeł energii należy dokonać analiz szeregu elementów (m.in. budowa geologiczna, zasoby wodne), co ze względów finansowych nie było wykonane.

Jednocześnie potencjalni odbiorcy nie zgłaszali zapotrzebowania na tego rodzaju inwestycje.

II.2.

Wyznaczenie i uwzględnienie w planach zagospodarowania przestrzennego obszarów preferowanych do rozwijania infrastruktury energetycznej opartej na źródłach odnawialnych

W planach zagospodarowania przestrzennego przyjętych przez Gminy najczęściej nie są wyznaczone tereny preferowane do rozwijania infrastruktury energetycznej opartej na źródłach odnawialnych. Gmina Cielądz nie ma aktualnego planu zagospodarowania przestrzennego. Gmina Rawa Mazowiecka wyznaczyła obszary tego typu – przeznaczone do planowanej budowy elektrowni wiatrowych – we wsiach Ścieki i Soszyce.

II.3.

Dokonanie oceny możliwości wykorzystania gruntów o klasie VI i V pod uprawę roślin energetycznych

Struktura użytków rolnych według klas bonitacyjnych w powiecie rawskim przedstawiają się następująco:

Gmina	Użytki rolne [ha]							Ogółem
	użytki rolne ogółem [ha]	użytki orne [ha]		łąki [ha]		pastwiska [ha]		
		V	VI	V	VI	V	VI	
m.Rawa Maz	789	342	119	15	2	15	2	495
Biała Rawska	12264	2901	1067	115	20	247	38	4388
Cielądz	14565	2507	1530	268	63	259	19	4666
Rawa Maz	6958	5257	2720	371	148	334	82	8912
Regnów	3769	1155	380	66	14	40	6	1661
Sadkowice	8481	1324	343	140	8	154	25	1994
	46826	13506	6159	975	255	1049	172	22116
		19665		1230		1221		

Ponad 47% gleb użytków rolnych zaliczane jest do gleb słabych.

Istniejące możliwości zalesiania tych gruntów z dopłatami ze środków budżetowych,

	<i>UE powodują, że brak jest zainteresowania ze strony właścicieli gruntów o niskich klasach bonitacyjnych wykorzystaniem ich pod uprawę roślin energetycznych.</i>
II.4.	Dokonanie przeglądu budynków użyteczności publicznej w celu oceny możliwości wymiany kotłowni na kotłownie wykorzystujące paliwa „przyjazne” środowisku.
II.5.	Instalacja w powiatowych obiektach i budynkach użyteczności publicznej kotłowni na paliwa „przyjazne” środowisku
<i>Wszystkie powiatowe obiekty i budynki użyteczności publicznej są wyposażone w kotłownie oparte na paliwach przyjaznych środowisku (olejowe bądź gazowe), lub też podłączone są do sieci miejskiej, której kotłownie działają w oparciu o gaz ziemny..</i> <i>Liczba budynków użyteczności publicznej, w których <u>nie zamontowano</u> dotychczas kotłowni na paliwa „przyjazne” środowisku w poszczególnych gminach kształtuje się następująco:</i> <i>Cielądz – 1</i> <i>Rawa Mazowiecka – 3 (budynki Zespołów Szkół Ogólnokształcących w Kurzeszynie i Starej Wojskiej, oraz budynek Szkoły Podstawowej w Lesiewie)</i> <i>Regnów – 1 (budynek OSP Regnów)</i> <i>Sadkowice – 4</i>	
II.6	Wspieranie przedsięwzięć dotyczących korzystania z ekologicznych źródeł energii w gospodarstwach indywidualnych przez prowadzenie akcji uświadamiającej korzyści z wykorzystania odnawialnych źródeł energii, a także informujących o możliwościach skorzystania z pomocy finansowej oraz technicznej. <i>Zadanie jest realizowane jako ciągle. Rokrocznie przy okazji przeprowadzania akcji informacyjnej realizowanej wspólnie przez Starostwo Powiatowe oraz Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, podczas organizowanych spotkań przekazywane są informacje o możliwościach finansowego wsparcia tego typu przedsięwzięć.</i>
Zadania w zakresie poprawy stosunków wodnych i jakości wód	
Cel ogólny – Zapewnienie odpowiedniej jakości wód podziemnych i powierzchniowych w Powiecie	
I. Zaspokojenie potrzeb mieszkańców Powiatu w zakresie zaopatrzenia w wodę o odpowiedniej jakości	
I.1.	Modernizacja stacji uzdatniania wody w miastach i wsiach Powiatu <i>W 2005 r. została zmodernizowana Stacja uzdatniania Wody przy ul. Kolejowej w Rawie Mazowieckiej</i> <i>W latach 2005-2006 r. modernizacja stacji uzdatniania wody w Sierchowach gm. Cielądz</i>

I.2.	Rozbudowa sieci wodociągowej w miastach i wsiach Powiatu <i>gm. Cielądz</i> <i>2006 r. – rozbudowa sieci wodociągowej w Stolnikach</i> <i>- budowa wodociągu z przyłączami we wsi Niemgłowy i Zuski</i> <i>(o długości 1611 mb.)</i> <i>2005 r – rozbudowa sieci wodociągowej w Cielądzu.</i> <i>m. Rawa Mazowiecka</i> <i>Lata 2005 – 2006 –budowa sieci wodociągowej przy ul. Targowej o długości 180mb</i> <i>m. i gm. Biała Rawska</i> <i>2006 r. - budowa wodociągu w Julianowie Lesiewskim</i>
II. Poprawa jakości wód podziemnych i powierzchniowych w Powiecie	
II.1.	Wprowadzenie systemu ewidencji zbiorników bezodpływowych w gminach Powiatu <i>Ewidencja zbiorników bezodpływowych w gminach powiatu nie jest prowadzona</i>
II.2.	Rozbudowa systemów kanalizacji i zbiorników bezodpływowych w miastach i gminach Powiatu <i>2004 r. - budowa kanalizacji sanitarnej z przykanalikami w mieście Biała Rawska – 2385mb</i> <i>2005r. – budowa sieci kanalizacji sanitarnej przy ul. Jeżowskiej i Laskowej w Rawie Mazowieckiej o łącznej długości 548 mb</i> <i>- budowa kanalizacji sanitarnej przy ul Targowej w Rawie Mazowieckiej 162 mb</i> <i>Lata 2005- 2006 – budowa kanalizacji deszczowej na osiedlu Jeżowska w Rawie Mazowieckiej o długości 239mb</i> <i>- budowa kanalizacji sanitarnej w Cielądzu</i>
II.3.	Modernizacja i rozbudowa istniejących oraz budowa nowych oczyszczalni ścieków komunalnych w Powiecie <i>2005 r. – modernizacja i rozbudowa oczyszczalni ścieków w Żurawii gm. Biała Rawska</i>
Zadania w zakresie poprawy jakości powietrza	
Cel ogólny – Utrzymanie dobrej jakości powietrza na obszarze Powiatu	
I. Ograniczenie emisji zanieczyszczeń z gospodarki komunalnej i przemysłu	
I.1.	Kontynuacja działań w celu ograniczenia niskiej emisji z gospodarki komunalnej

	2004-2005 kontynuacja ucieplownienia miasta Rawa Mazowiecka przeprowadzona przez ZEC (likwidacja kotłowni węglowych na osiedlu 9 Maja oraz budowa sieci ciepłej z osiedla 9 Maja na Solidarności (gdzie zlokalizowana jest główna kotłownia obsługując znaczną część miasta) 2004 termomodernizacja budynku Szkoły Podstawowej nr 2 w Rawie Mazowieckiej wraz z modernizacją kotłowni z węglowej na gazową 2004 –modernizacja Przedszkola nr 1 w Rawie Mazowieckiej wraz z wymianą kotłowni z węglowej na gazową 2004-2005 termomodernizacja Miejskiego Domu Kultury w Rawie Mazowieckiej (wymiana okien oraz kotłowni na gazową) 2005 – modernizacja instalacji c.o. i kotłowni (wymiana na gazową) w Parafii Rzymskokatolickiej w Rawie Mazowieckiej 2005 – termomodernizacja kościoła w Sierzchowach 2006 – termomodernizacja komisariatu w Białej Rawskiej i – wymiana kotłowni z węglowej na olejową 2006 – termomodernizacja budynku Zespołu Szkół Ogólnokształcących w Starej Wojskiej (wymiana kotłowni na paliwo- ekogroszek) Termomodernizacja Szkoły Podstawowej w Cielądzu (2005-2006) Gmina Biała Rawska - termomodernizacja Szkoły Podstawowej w Błaziejewicach – wymiana okien -2004 - termomodernizacja Szkoły Podstawowej w Lesiewie – wymiana okien i pieca co. – 2004 r. - termomodernizacja Szkoły Podstawowej w Chodnowie – ocieplenie ścian i stropów – 2005r. W 2004 r. zakończono termomodernizację wraz z przebudową Domu Dziecka w Rawie Mazowieckiej Modernizacja instalacji oczyszczania gazów technologicznych na terenie zakładu HERCO przy ul, Tomaszowskiej
I.2.	Ograniczenie emisji zanieczyszczeń tlenków węgla do atmosfery przez jednostki organizacyjne mieszczące się na terenie Powiatu Termomodernizacja budynku starostwa Powiatowego przy pl. Wolności 1 i Kościuszki 5 (2004-2006) Wykonano : - wymianę instalacji c.o. w budynku; - wymianę instalacji elektrycznej parteru; - remont dachu na budynku. Termomodernizacja przychodni zdrowia SP ZOZ (lata 2006 – 2007) Wykonano: - instalację węzła ciepłowniczego; - budowę przyłącza do sieci ciepłowni miejskiej.

	<i>W roku 2007 realizowano wymianę stolarki okiennej i drzwiowej oraz termoizolację stropodachu i ścian zewnętrznych..</i> <i>Termomodernizacja budynku LO w Rawie Mazowieckiej (2004 – 2005)</i> <i>Wykonano roboty budowlane polegające na wymianie stolarki okiennej, przebudowie wejścia głównego do budynku szkoły, termomodernizacji ścian zewnętrznych budynku szkoły, dokończono izolację zewnętrzną ścian fundamentu.</i> <i>Termomodernizacja Zespołu Szkół Centrum Edukacji Zawodowej i Ustawicznej w Rawie Mazowieckiej (2004-2006)</i> <i>wykonano roboty budowlane polegające na wymianie stolarki okiennej i drzwiowej w obiekcie szkolnym i internacie – zamontowane okna i drzwi posiadają szyby zespolone o przenikalności termicznej $k=1,1$. Wykonano termoizolację ścian zewnętrznych i stropodachu budynku szkoły oraz stropodachu internatu.</i>
Zadania w zakresie ochrony przed hałasem	
Cel ogólny – Ograniczenie poziomu hałasu na terenach Powiatu zagrożonych hałasem	
I. Ograniczenie poziomu hałasu na terenach Powiatu zagrożonych hałasem	
I.1.	<i>Zidentyfikowanie obszarów zagrożonych hałasem na terenie Powiatu</i> <i>Oceny stanu klimatu akustycznego i poziomu zagrożenia hałasem dokonywane są na podstawie wyników akcji pomiarowych realizowanych przez Wojewódzkie Inspektoraty Ochrony Środowiska zgodnie z założeniami systemu kontrolowania i ewidencji obiektów emitujących hałas.</i> <i>Ostatnie pomiary hałasu na terenie powiatu rawskiego prowadzone były 2002. Nie stwierdzono przekroczeń poziomu hałasu emitowanego z obiektów przemysłowych, co wiąże się z tym, iż obowiązujące obecnie procedury lokalizacyjne, system opracowywania przez inwestorów raportów oddziaływania projektowanych inwestycji na środowisko oraz system kontroli i egzekucji pozwalają znacznie ograniczyć uciążliwości związane z emisją hałasu z poszczególnych obiektów.</i> <i>W przypadku hałasu komunikacyjnego, który zależy od gęstości sieci drogowej i natężenia ruchu stwierdzono przekroczenia norm w Rawie Mazowieckiej.</i> <i>Zgodnie z pomiarami wartości poziomu hałasu z obecnie obowiązującymi wartościami progowymi¹, wynoszącymi dla terenów zabudowy mieszkaniowej 75 dB stwierdzono, że obszar wzdłuż trasy Katowickiej (poziom hałasu wynosił od 77,1 do 78,7 dB), a także obszar ulicy Jerozolimskiej od ulicy Kościuszki w centrum miasta do ulicy Białej (75,3 dB) należy zaliczyć do terenów zagrożonych hałasem.</i>

¹ Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 stycznia 2002 r. w sprawie wartości progowych poziomów hałasu (Dz. U. Nr 8 poz. 81)

I.2.	Podjęcie działań mających na celu ograniczenie hałasu na wybranych terenach zagrożonych hałasem <i>W 2005 r. oddano do użytku drogę obwodową Rawy Mazowieckiej, wzdłuż której zainstalowano ekrany akustyczne, o długości 2050m, dzięki czemu poziom hałasu w centrum miasta zmniejszył się w znacznym stopniu.</i>
Zadania w zakresie ochrony różnorodności biologicznej i krajobrazowej	
Cel ogólny – Ochrona i wzrost różnorodności biologicznej i krajobrazowej oraz doskonalenie systemu obszarów chronionych	
I. Zwiększenie skuteczności narzędzi planistycznych (plan zagospodarowania przestrzennego) jako narzędzia ochrony przyrody i krajobrazu	
I.1.	Przegląd miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego pod kątem zabezpieczenia obszarów chronionych przed niewłaściwym inwestowaniem przez ewentualne wprowadzenie odpowiednich zapisów <i>Przy opracowywaniu nowych planów lub wprowadzaniu zmian do planów istniejących zgłaszane są przez Komisję Urbanistyczną funkcjonującą przy Staroście Rawskim wnioski o zabezpieczenie obszarów chronionych przed niewłaściwym inwestowaniem</i>
II. Zwiększenie powierzchni terenów objętych ochroną prawną oraz wzmocnienie ciągłości i spójności przestrzennej systemu obszarów chronionych w granicach Powiatu i na styku z sąsiednimi powiatami, w szczególności uwzględnienie koncepcji systemu europejskiej sieci obszarów chronionych NATURA 2000	
II.1.	Opracowanie przeglądu istniejących i planowanych terenów chronionych (takich jak użytki ekologiczne i rezerваты przyrody), co do których istnieje potrzeba wnioskowania oraz uwzględnienia w planach zagospodarowania przestrzennego oraz w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego <i>Obowiązujące przepisy prawne dają niewielkie możliwości dla Powiatu do dokonywania zgłoszeń o objęcie ochroną prawną nowych terenów. Teren rezerwatu rzeki Rawki w granicach miasta i gminy Rawa Mazowiecka został zaproponowany przez Ministerstwo Środowiska do objęcia ochroną w ramach europejskiej sieci obszarów chronionych NATURA 2000</i>
II.2.	Określenie potrzeb w zakresie renaturyzacji siedlisk przyrodniczych gatunków zwierząt i roślin oraz potrzeb w zakresie renaturyzacji zniszczonych ekosystemów i siedlisk przyrodniczych, szczególnie leśnych i podmokłych

II.3.	Rozważenie potrzeby przeprowadzenia inwentaryzacji siedlisk gatunków zagrożonych i cennych na terenie powiatu i przygotowanie planów ich ochrony
II.4.	Określenie potrzeb budowy urządzeń służących migracji różnych gatunków zwierząt przy okazji planowanych inwestycji liniowych (dróg) i modernizacji istniejących – analiza inwestycji pod kątem potrzeby zabezpieczeń dla migrujących gatunków zwierząt na drogach powiatowych i gminnych (np. wiosenne migracje płazów)
<i>Zmiana przepisów w zakresie ochrony przyrody, wprowadzona ustawą z dnia 16.04.2004 r., zadania z zakresu wykonywania ochrony przyrody dotyczącego m.in. tworzenia lub powiększania terenów objętych formami ochrony przyrody (rezerваты, parki krajobrazowe) oraz opracowywania planów ochrony dla niektórych obszarów chronionych, przypisała innym organom administracji publicznej, tj. ministrowi, wojewodzie, wójtowi. Starosta w zakresie ochrony przyrody realizuje zadania dotyczące prowadzenia rejestru roślin i zwierząt należących do gatunków podlegających ograniczeniom na podstawie przepisów UE oraz wydawania pozwoleń na usunięcie drzew lub krzewów z nieruchomości będących własnością gminy.</i>	
III. Zachowanie tradycyjnego, urozmaiconego krajobrazu rolniczego na terenie Powiatu	
III.1.	Wspieranie rozwoju gospodarstw agroturystycznych we wszystkich gminach, a szczególnie tam, gdzie dotychczas brak form tej działalności
III.2.	Promowanie produktów rolniczych oraz innych „ekologicznych” produktów lokalnych pochodzących z gospodarstw o tradycyjnym typie gospodarowania jako produktów ekologicznych <i>Produkty rolnicze pochodzące z gospodarstw rolnych wystawiane są i promowane przy okazji różnych imprez powiatowych, gminnych (wystawa plonów – dożynki)</i>
IV. Zwiększenie poziomu świadomości ekologicznej społeczeństwa w zakresie jego roli w ochronie zasobów przyrodniczych powiatu jako podstawowego elementu środowiska	
IV.1.	Przygotowanie i wdrożenie programu edukacyjno-informacyjnego w celu podniesienia świadomości nt. potrzeb ochrony lasów jako zasobów przyrodniczych (szczególnie w zakresie przeciwpożarowym – wypalanie wiosenne, potrzeby ochrony korytarzy ekologicznych, przejść dla zwierzyny oraz zapobiegającej zaśmiecaniu) adresowanego do mieszkańców wsi i młodzieży <i>Programy edukacyjne z zakresu ochrony środowiska realizowane są głównie przez placówki oświatowe (szkoły, ośrodek szkolno –wychowawczy, Dom Dziecka) w ramach zajęć szkolnych. W ramach prowadzonych działań edukacyjnych realizowane są konkursy, zajęcia terenowe, heppeningi, wyjazdy na „zielone szkoły”. Powiat nie opracowywał odrębnego programu edukacyjnego, lecz czynnie włączał się w realizację niektórych przedsięwzięć, również w formie dofinansowania do realizacji zadań, oraz zakup nagród w konkursach ekologicznych ze środków PFOŚiGW.</i>

V. Powiększanie i ochrona zasobów leśnych oraz dostosowanie lasów i leśnictwa do wypełniania różnych funkcji przyrodniczych i społecznych

V.1.	Sporządzenie planu zalesień i zadrzewień zgodnych ze stanem siedlisk i potrzebami ochrony przyrody, a szczególnie pod kątem tworzenia korytarzy ekologicznych <i>Istniejące od 2004 r. możliwości zalesiania gruntów rolnych przy wsparciu finansowym Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa spowodowały, że zalesiane są grunty (przede wszystkim) spełniające kryteria określone przez Agencję. W tych warunkach opracowanie planu zalesień było niecelowe.</i> <i>W latach 2004-2006 opracowane i zatwierdzone zostały uproszczone plany urządzania lasów oraz inwentaryzacje stanu lasów dla lasów nie stanowiących własności Skarbu Państwa na pow. 2413 ha, które są podstawą prowadzenia prawidłowej gospodarki leśnej na tych terenach. Dla pozostałych pow. lasów obowiązują w/w dokumenty wykonane latach w poprzednich.</i>
V.2.	Rozpoznanie możliwości wdrażania na szerszą skalę plantacji bioenergetycznych na terenie Powiatu <i>Brak jest zainteresowania ze strony potencjalnych plantatorów uprawą roślin energetycznych</i>

4. Podsumowanie i wnioski

„Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Rawskiego ” stanowi podstawowe narzędzie prowadzenia polityki ekologicznej w Powiecie. Podstawowym założeniem w tworzeniu programów ochrony środowiska na wszystkich szczeblach – od krajowego do gminnego – jest, aby ich realizacja doprowadziła do poprawy stanu środowiska naturalnego, efektywnego zarządzania środowiskiem oraz zapewniła skuteczne mechanizmy chroniące środowisko przed degradacją, a także stworzyła warunki dla wdrożenia wymagań obowiązującego w tym zakresie prawa. Analizując realizację programu na stopniu Powiatu należy pamiętać, że praktycznie zadania o charakterze wykonawczym, czyli mające bezpośredni wpływ na stan środowiska i związane z jego ochroną przed szkodliwym oddziaływaniem, obciążają samorząd gminny i podmioty gospodarcze. Charakter zadań z zakresu ochrony środowiska wykonywany przez samorząd powiatowy determinuje możliwości jego bezpośredniej ochrony.

W niniejszym opracowaniu przedstawiono zadania, które były realizowane w ramach przyjętego przez Radę Powiatu Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Rawskiego.

Do najważniejszych zadań można zaliczyć:

- termomodernizację obiektów Powiatu połączona z wymianą kotłowni *na paliwa przyjazne środowisku*,
- edukację ekologiczną,
- dofinansowanie zadrzewień i pielęgnacji terenów zielonych,
- aktualizację operatów urzędzeniowych dla lasów nie stanowiących własności Skarbu Państwa.

Pomimo krótkiego okresu czasu jaki upłynął od zatwierdzenia programu ochrony środowiska nastąpiły zmiany w przepisach na tyle znaczące, że część zadań zapisanych w programie uległa zdezaktualizowaniu. Ponadto niektóre z zadań obciążających samorząd powiatowy wymaga nakładów znacznych środków finansowych, co niejednokrotnie jest podstawową przyczyną braku ich realizacji. W tym przypadku ważną sprawą jest określenie priorytetów dla poszczególnych tematów zadań i określenie konieczności ich wykonania w określonym czasie.

Prawo ochrony środowiska przewiduje wykonanie aktualizacji programów ochrony środowiska co 4 lata, co umożliwi doprowadzenie zapisów programu do zgodności z obowiązującymi przepisami.